

MARXISM TODAY 1973. ÉVF.

A Brit Kommunista Párt Angliában viszonylag kevésbé ismert lapjai közé tartozik laptársával, a Labour Monthly-val együtt. A folyóirat havonta jelenik meg Londonban, szerkesztőbizottságát neves szakemberek alkotják, élén James Klugmannel. Jellemét tekintve a lap elméleti és vitafolyóirat, a kettősség a tematikájában is megnyilvánul. Szerkezeti szempontból három részt különböztetünk meg: az első részben, a szerkesztői kommentárokban a mindennapi gazdasági, társadalmi, politikai, kulturális eseményekhez fűz magyarázatot a szerkesztő, az illető kérdéssel kapcsolatban rámutatva a kommunisták álláspontjára is. A második részben az elméleti jellegű cikkek következnek. Ezekben azokkal a fontosabb fogalmakkal, folyamatokkal stb. foglalkoznak neves szakemberek, amelyeknek aktuális jelentőségük van az angol Kommunista Párt taktikájának és stratégiájának szempontjából /pl. A szocialista forradalom stratégiája Nagy-Britanniában, Irányzatok a brit kapitalizmusban a 70-es években/. A harmadik részt a vitacikkek alkotják.

Ez után az általános áttekintés után egy tanulmányt ismertetnék röviden, egy olyan elméleti jellegű cikket, amelynek segítségével az angol kapitalizmus jelenlegi helyzetét ismerhetjük meg: Ron Bellamy - Tendenciák a brit kapitalizmusban a 70-es években.

A neves tudós részletesen foglalkozik azokkal a folyamatokkal, amelyek a brit kapitalizmust az adott időszakban jellemzik, de rávilágít annak nemzetközi összefüggéseire is. Megállapítja, hogy a tudományos és technikai forradalom következtében egyre inkább nőnek a potenciális termelőerők, amelyek lehetővé, sőt szükségessé tesznek nemcsak az egy országon belüli, de az egyes országok közötti koordinációt is. Ez a nemzetközi összefogás feltétlenül pozitív jelenség, de ugyanakkor nem mindegy, hogy kapitalista vagy szocialista koordinációról van szó. Sokan ugyanis - jegyzi meg a szerző - éppen a nemzetközi összefogás szükségességével indokolták a Közös Piachoz való csatlakozást. A probléma ebben az esetben az, hogy a koordináció a monopolkapitalizmus érdekeit szolgálja, így ezt a fajta koordinációt a termelési viszonyok szempontjából pozitívnak nem minősíthetjük /míg a termelőerők szintjén előreha-

ladást jelent!/. Ezután konkrétan megvizsgálja a brit tőke tevékenységét, irányulását, és megállapítja, hogy a külföldön befektetett angol tőke igen nagy jelentőségű nemcsak volumenét, de koncentrálttsági fokát tekintve is. Ezt alátámasztja az a tény is, hogy a leginkább tőkeerős társaságok fektetik be tőkéjüket külföldön. Ugyanakkor a fúzionálások is nőnek a Közös Piacon belül. /pl. 1962-68 között 3078/. Két ellentétes tendencia küzd egymással: az egyik az összeurópai állammonopolista érdek, amely szembenáll az USA és Japán részéről történő tőke kivittel; a másik a magánérdek, amelynek viszont előnyös az amerikai tőkebeáramlás. A kapitalista államok arra törekszenek, hogy a fúzionálások a Közös Piacon belül menjenek végbe, és igyekezzenek ezt a tendenciát erősíteni az amerikai és japán fúzionálással szemben. A folyamatban nagy szerep vár a brit tőkére. Rámutat a szerző arra is, hogy a fejlett kapitalista országok közötti tőkeexport méginkább szükségessé teszi munkásosztályaik számára az egységet. A brit imperializmus helyzetére rátérve a szerző megállapítja, hogy Anglia belépése a Közös Piacba az ország objektív gyengeségét mutatja, azt, hogy termelőerőinek fejlődése megakadt. Maga a tory Heath-kormány is elismerte, hogy a második világháború után Nyugat-Európa vezető országait új szuperhatalmak előzték meg /USA, Japán/, de lehetőség van arra, hogy Nyugat-Európa is szuperhatalommá váljék. Ezt segíti elő gazdaságilag a Közös Piac. Nagy-Britannia esetében már a Közös Piacba való belépés előtt megfigyelhetjük, hogy a Sterling-övezetből Nyugat-Európába tevődött át a tőkebefektetés zöme, és a belépés az EKG-ba csak ezt a folyamatot növelte. Végül Bellamy leszögezi, hogy a hazai ipar fejlesztése szükséges, de ha a pénzt tőkeexportra és hadikiadásokra pazarolják, elkerülhetetlenül csökken a néptömegek életszínvonala. A Nyugat-európai gazdasági tömb szuperhatalmi funkciójánál fogva háborus fenyegetést is jelent, ezért a Közös Piacba való belépést ellenzők az európai biztonságot is féltették. Küzdeni kell azért, - mondja végső tanulságként a szerző - hogy az ipar modernizálásából, a koordinációból származó hasznot ne a monopolisták fölőzzék le.

Ron Bellamy cikkének mondanivalója az, hogy a kapitalizmus legvégző, hanyatló szakaszába érkezett, amikor lehetséges, de szükséges is következetes osztályharc folytatása.